

SATURA RĀDĪTAJS

Lpp.

Prof. A. Švābe — TAUTAS DZIESMU LIKTENI	V
Prof. K. Straubergs — TAUTAS DZIESMAS UN TO DZIEDĀŠANA XXVI	

PAR DZIESMĀM UN DZIEDĀŠANU

DZIESMAS UN DZIEDĀŠANA VISPĀRĪGA TAUTAS MANTA	3
1. Dziesmas visai Latvijai kopēja manta	3
2. Dziedot mūžu sāk. pavada, beidz	3
3. Kas māca dziesmas	4
4. Dziesmu pūra pielocīšana un bagātība	6
5. Iedzimta liksmā daba un dziesmu prieks jaunībā	10
6. Dziesmas un jautrs gars spītē bēdām, nelaimei un ļaunai dienai	18
7. Ne ikreiz aiz prieka dzied, dzied sirdi remdēdams, laiku kavēdams	21
8. Bāreņu dziesmas	24
9. Pēdējā dziedāmā vasara bāliņos, vainagā	25
10. Liksmas dabas un dziesmu dēļ daudzina brāļa līgavu	28
11. Liela dziedātāja aizvesta tautās, kur dziesmas nemil	30
12. Liksmās dziesmas aplust, tautās aizejot, grūtu mūžu dzīvojot, tautām un ļaunai dienai norājot	31
13. Māte. brāļi klausās tautās aizvesto meitu, māsu dziedam, un viņa dziedādama sūta tiem ziņu	34
14. Sievām un veciem ļaudīm jaunības prieki aizgājuši	36

PAVASARĀ UN VASARAS DZIESMAS, VISVAIRĀK ROTĀJOT, LIGOJOT, GAVILĒJOT VAI KLAJUMĀ DZIEDOT	39
1. Sadziedas no tālienes, viens pret otru	39
2. Meitas pulcējas rotāt un līgot, puīši klausīties un lūkoties	41
Rotāju dziesmas	44
3. Pulkā dziedot, viens dziesmu sācējs, teicējs, papriekšu dziedātājs, citi līdzētāji. Vismaz divi labprāt dzied kopā	44
4. Labprāt dzied ar savējiem jeb meklē tos, ar kuņiem balsis sader	47
5. Dažāda balss skaņa, sīka un rupja, liksmā un sēra, un dažāda balss locīšana dziedot, ligojot, gavilējot	49
6. Skaņa, tālu dzirdama balss un koša, veikla dziedāšana pašam un citiem par prieku	55
7. Aizsmakusi balss. Balss jāsarga no maitāšanas	63
8. Meitas dzied tautas kaitinot, vai arī izredzētam sirdi remdējot. Jāvairās ka tautas neuzbrūk, neaizved, nenonem vainagu	64
9. Kur meitas dzied, tur puīša dvēsele. No dziedātājām izvēlas līgavu	79
10. Dziesmā klausoties, puisim dažreiz viņas: viņš atrod mazu skuķi, sievu vai vecu māti	82
11. Tautu dēls vēlas un māsa tam ieteic (retī liedz) ņemt dziedātāju līgavu. Tautu meitas vēlas dziedātājas tautas	83

	Lpp.
12. <i>Puisis dzied ar meitām, dzied precībās, līgavu lūkodams, izdziedādams</i>	84
13. <i>Piedziedāšana</i>	87
DZIEDĀŠANA PIE DARBA	89
1. <i>Dziedot iet pie darba, dziedot atvieglina darba grūtumus; liksmi dzied, darbu beiguši</i>	89
2. <i>Dziedāšana dažādos darbos: dzied: a) kūlēji, b) malējas, c) vērpējas, d) dravnieki, e) zvejnieki, f) medinieki, g) mežā braucēji</i>	95
a) Kūlēji	93
b) Malējas	94
c) Vērpējas	96
d) Dravnieki, medinicki, mežā braucēji, zvejnieki uc.	97
3. <i>Dziedāšana ganos</i>	97
DZIEDĀŠANA GODOS, DZIRĀS, TALKĀ UN MUIŽAS DARBOS	105
1. <i>Pie pilna kausa piederas jautra dziesma</i>	105
2. <i>Meitu bars dzied kopā</i>	111
a) Meitas skubinās dziedāt. Citi vēlas meitu dziesmās klausīties	111
b) Labāk dziedāt, nekā niekus runāt	111
c) Nedziedātāju nedziedāšanas vainas	112
3. <i>Dziesmu karš. Aizdziedāšanās un apdziedāšana</i>	118
a) Liela savu, peļ pretinieku dziedāšanu	118
b) Dziesmas turamas godā	121
c) Dziesma atņemta, aizmirsta, sajukusi; dziesma bez otras puses; dziesmu pietrūkst	122
d) Ne dziedāt vien jāmāk, jādara arī darbs	124
e) Meitām jādzied godīgi. Kāzās atļautas negoda dziesmas	125
f) Apdziedātie neņem ļaunā. Apmierinās, izligst, sader	126
4. <i>Maksa par dziedāšanu</i>	132
PAR DZIEDĀŠANU DAŽĀDOS SEVIŠĶOS ATGADIJUMOS	135
CILVĒKA MŪŽA RITUMS, ĢIMENES UN RADU SADZĪVE	
<i>Prof. K. Straubergs — GRŪTNIECĪBA UN DZEMDĪBAS</i>	151
<i>Prof. K. Straubergs — BĒRNA GODĪBAS</i>	162
RADĪBU, KRISTĪBU UN KŪMU DZIESMAS	171
1. GRŪTNIECĪBA	171
1. <i>Tautietis priecīgs pajoko par svētītu līgaviņu</i>	171
2. <i>Grūtas sievas pienākumi; josta devītā rakstā; vēsts mātei un vecmātei</i> ..	171
2. RADĪBAS	173
1. <i>Vienmēr jāgodā Laima, jāfīra Laimai ceļš, sevišķi jākopj pirts taka un pirts — dzemdēšanas vieta</i>	173
2. <i>Kurina pirti radībām (arī pirtīžām); zieds Laimai</i>	174
3. <i>Laimas palīdzība dzemdētājai</i>	175
4. <i>Tautieša rūpes un žēlabas, kamēr līgava vājības guļā</i>	176
5. <i>Bērna saņemšana. Sievu ziedi</i>	177
6. <i>Nelaimīga dzemdēšana</i>	178
7. <i>Zieds un upuris Laimai, izejot no pirts (arī pirtīžās)</i>	178
8. <i>Tēva un mātes prieki par jaunpiedzimušo</i>	179
9. <i>Kur bērns radies?</i>	179
10. <i>Dēls vai meita? Palīgs tēvam vai mātei?</i>	181
11. <i>Kad un kur dzimis? Kā tas ietekmē bērnu</i>	182
12. <i>Laima (Dēkla) mūža licēja</i>	183

13.	<i>Apcere par sievu raizēm grūtniecībā un radībās; jaunā sieva vecu sievu kārtā</i>	185
3.	RAUDZĪBAS	188
4.	PIRTĪZAS	188
5.	KRISTĪBAS	193
1.	<i>Aicina kūmās. Kristību svētrītā sanāk lūgtās kūmas</i>	193
2.	<i>Kūmu rikošanās, kūmās ejot. Simboliski līdzekļi un zīmes</i>	195
3.	<i>Jūdz pādes vedamos zirgus</i>	196
4.	<i>Ģērbj un iista pādi, ved kristīt</i>	127
5.	<i>Māņi bērnu kristījot</i>	198
6.	<i>Kūmas pārbrauc no baznīcas, mājinieki tos sagaida ar dziesmām</i>	199
7.	<i>Saņem un apkopj kūmu zirgus</i>	201
8.	<i>Nes pādi istabā un teic vārdu, griež riņķi; noliek bērnu gultā; dod mātei dāvanu</i>	202
9.	<i>Kūmu mielasts</i>	207
a)	<i>Klāj galdu</i>	207
b)	<i>Kūmas sēžas pie galda, atraida liekus ļaudis pie malas un pieaicina nesēju un vecmāti; bērna māte nepiedalās mielastā</i>	208
c)	<i>Laima (Māra) nāk kristībās</i>	209
d)	<i>Uzdzer krustbērnā laimes; vēl pādei krusttēva un krustmātes dabu, turību un laimi</i>	210
e)	<i>Kūmu galda dziesmas</i>	211
f)	<i>Pirmo azaidu tur steigšus. Paēduši pateic Dievam un Mārai</i>	212
10.	<i>Pādi dida</i>	214
a)	<i>Kūmnieki skubinās un pošas uz deju</i>	214
b)	<i>Vecmāte vai nesēja ģērbj pādi un pasniedz to krusttēvam vai krustmātei</i>	215
c)	<i>Kūmu deja ar simbolisku nozīmi un pādes daudzinašanu</i>	216
d)	<i>Deju beidzot, nesēja pienes bērnu mātei pie gultas</i>	219
e)	<i>Citi kristībnieki peļ kūmas, kas nemācējušas pādi dancināt un daudzina</i>	220
11.	<i>Kūmas iet laukā dzesēties</i>	220
12.	<i>Veltīšana</i>	222
a)	<i>Māte dāvina kūmām cimdus, zeķes</i>	222
b)	<i>Kūmas met pādei naudu un citas dāvanas</i>	223
c)	<i>Met naudu vecmātei</i>	223
13.	<i>Apdziedāšanās</i>	226
a)	<i>Kūmas pašas lūgušās kristībās</i>	226
b)	<i>Zobojas par kūmu apģērbu un rotu</i>	226
c)	<i>Dažādi iemesli kūmu apdziedāšanai</i>	227
14.	<i>Šūpulis</i>	229
a)	<i>Kūmām pienākas taisīt (pirkt), kārt un klāt pirmajam bērnam šūpuli</i>	229
b)	<i>Kūmas brauc mežā pēc liksts — liksts jau iepriekš izraudzīta</i>	230
c)	<i>Kur un kāda koka liksts cērtama</i>	231
d)	<i>Mežsarga uzbrukums</i>	232
e)	<i>Liksts cirtējus mājinieki sagaida ar dziesmām; peļ un izmēģina liksti</i>	233
f)	<i>Kur šūpulis kaņams?</i>	233
g)	<i>Dažādas pārdomas šūpuli kaņot</i>	234
h)	<i>Krustmāte pušķo šūpuli, liek ciskas un klāj paladziņu</i>	235
i)	<i>Šūpuli liek ziedu vai kādu nozīmīgu lietu, pirms tajā gulda pādi</i> ..	235
k)	<i>Pādi iegulda šūpuli</i>	236
15.	<i>Naudas un dāvanu došana, bērnu šūpojot</i>	238

a) Aicinājums, lai visi kristībnieki nāk pagastā jeb met pādei naudu ..	238
b) Aicina katru atsevišķi, ar tēvu vai krusttēvu iesākot	238
c) Kādām vajadzībām nauda metama: šūpuļa nauda, nauda jostīnai, sudraba rotas, kumeļa, novada, zobiņu un ziepīšu nauda	239
d) Skubina uz bagātīgām dāvanām; peļ vara naudu, prasa sudrabu ..	240
e) Dēvīgos slavē, sikstos peļ un piezobo	240
f) Dod vai sola dāvanas: kreklīņus, micītes, jostīņu, palagu, vilnaini; zirgu, govīs, aitas, bites	242
g) Liecnieki met tēriņa naudu	245
h) Bērna māte saņem samesto naudu	245
16. <i>Kūmu šūpuļa dziesma un apcerējumi par bērna mūžu un vecāku, sevišķi mātes, priekiem un bēdām, cerībām un grūtumiem</i>	248
a) Šūpuli pakāruši, kūmas iešūpo krustbērnus	248
b) Mātes pienākums — krietna audzināšana	249
c) Vecākā māsa palīdz mātei brāli audzināt; brālis mātai apgādnieks, aizstāvis un tautu rājējiņš	250
d) Nākamais arājiņš, kunga darbinieks un ķeizara kaņavīrs; dravinieks, laivinieks, ganiņš etc.	251
e) Tautu meita gaida arājiņu; māte cerē vieglas dienas no vedeklas ..	252
f) Nākamā vērpejiņa, audējiņa, kunga darbiniece, mātes aptecētāja ..	253
g) Nākamā tautu līgaviņa, tautu malējiņa jau šūpuli izredzēta	253
h) Kas vecākiem vairāk pa prātam — dēli vai meitas? Tēvam dēli, mātei meitas	255
i) Meitu mātei rūpes un grūtumi, svešai (dēlu) mātei vieglas dienas ..	256
k) Vecākiem rūpes par bērnu apgādāšanu, sevišķi mātei par meitas pūru	257
l) Mātes grūtības mazus bērnus kopjot; tēvam tādu nav	258
17. <i>Pēdējā kristību diena, kristību beigas un atvadas</i>	271
a) Dzeļ uz krustbērna veselību un drīzu augšanu	271
b) Viesiem atgādina, ka laiks šķirties	272
c) Viesi svēti dziņu vietu un atvadas	273
d) Pavada vecmāti	273
6. ATSĶIRĪBAS	274

BĒRNU AUDZINĀSANA, KOPSANA UN MĀCĪBA.

AUKĻU UN BĒRNU DZIESMAS	277
1. LOLOJAMĀS JEB ŠŪPUĻA DZIESMAS	277
2. ROTAĻU, LĪDZĪBU, MĪKĻU, JŌKU, TENĶU, PASACĪŅU, DABAS UN CĪTAS BĒRNU DZIESMAS	285
1. <i>Dažāda satūra dziesmas bērnus auklējot</i>	285
2. <i>Par nāju lopiem un meža zvēriem</i>	297
3. <i>Par putniem</i>	321
4. <i>Par mežu, meža māti, putnu kāzām un dažādiem zvēriem un putniem kopā</i>	339
5. <i>Par putnu dziesmām un valodu</i>	345
6. <i>Par zivīm</i>	355
7. <i>Par dažādiem sikiem kustoņiem, mušām un kukaiņiem</i>	356
8. <i>Par kokiem</i>	362
9. <i>Par stādiem un augļiem</i>	370
10. <i>Par lietu, sniegu, miglu, vēju, ūdeni un uguni; par gada laikiem</i>	374
3. DZIESMAS BĒRNUS KOPJOT	376
1. <i>Ēdienu gatavojot, bērnu nepacietību klusinot, bērnus ēdinot</i>	376
a) <i>Bērni izsalkuši. Maizes trūkums</i>	376

	Lpp.
b) Maize, rauši, klinģeri, veģi; piens un sviests; putra, ķīselis, tupeni un kāposti	379
c) Patecība Dievam pēc ēšanas	383
2. <i>Bērniem galvu sukājot, muti mazgājot, bērnus tīrot</i>	387
3. <i>Bērnus ģērbjot, pušķojot</i>	388
4. <i>Mātes miļa, rūpīga kopšana</i>	390
4. <i>MĀCĪBA</i>	391
1. <i>Rātnības, pieklājības uc. mācības; nerātnība un rīkste; grāmata un skola</i>	391
2. <i>Godbijība un paklausība vecākiem</i>	393
PIELIKUMS	397
TOPOGRAFISKAIS RĀDĪTĀJS TAUTAS DZIESMĀM NO NR. 1—35789	403
TOPOGRAFISKAIS RĀDĪTĀJS TAUTAS DZIESMĀM NO NR. 35790—60080	411
SUBSKRIBENTI	425